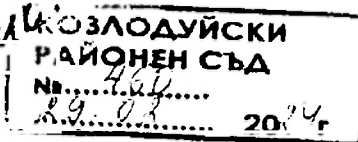

ДО
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 128/61

Дата 06.03.2024 г.

От Районен съд Козлодуй, Втори състав, съдия Адриана Добрева в качеството на докладчик по гражданско дело № 1102 по описа за 2023 година на Районен съд Козлодуй

Правно основание: чл. 150, ал. 2 от Конституцията

Относно: установяване на несъответствие между разпоредбата на чл. 16а от Закон за безопасно използване на ядрената енергия създаден с § 88 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. и на разпоредбата на чл. 64, ал. 3 изречение второ от Закон за здравето създаден с § 89 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По реда на чл.150, ал. 2 от Конституцията на Република България в качеството на докладчик по висящо гражданско дело № 1102/2023 г. по описа на Районен съд Козлодуй, Втори състав, Ви сезирам с искане за установяване на несъответствие между разпоредбата на чл. 16а от Закон за безопасно използване на ядрената енергия създаден с § 88 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обнародван в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. и между разпоредбата на чл. 64, ал. 3 изречение второ от Закон за здравето създаден с § 89 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обнародван в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г., предвид следните съображения:

1. ФАКТИТЕ ПО ДЕЛОТО:

Гражданско дело № 1102/2023 г. по описа на Районен съд Козлодуй, Втори състав, е образувано по искова молба на *ЕГН* с адрес: гр.Мизия, с която е предявила против „АЕЦ Козлодуй” ЕАД, ЕИК 106513772 със седалище гр.Козлодуй иск по чл.357 от КТ за признаване за незаконна и отмяна на Заповед № АД-2084/27.07.2023 г. на изпълнителния директор на „АЕЦ Козлодуй” ЕАД, с която считано от 27.07.2023 г. е наредено на медицинска сестра в Медицински аварийен екип, Служба „Трудова

медицина”, управление „Администрация и контрол” да премине на работа в гр.Козлодуй, управление „Администрация и контрол”, Служба „Трудова медицина”, група „Физиотерапия СОК”, без промяна на определеното място на работа, длъжността и размера на основната заплата. Делото е образувано на 19.10.2023 г. след получаване по подсъдност с писмо вх. № 7844/19.10.2023 г. на административно дело № 273/2023 г. по описа на Административен съд Кюстендил (прекратено и изпратено по подсъдност с влязло в сила определение № 477 от 16.10.2023 г.).

Исковата молба е връчена на ответника „АЕЦ Козлодуй” ЕАД по реда на чл.131 от ГПК за писмен отговор в едномесечен срок. В срока ответника е подал писмен отговор вх. № 9622/28.12.2023 г., с който оспорва иска като неоснователен и недоказан, като излага съображения и прилага писмени доказателства.

Съдът в закрито заседание на 03.01.2024 г. с определение е извършил подготовка на делото и го е насрочил в открито заседание на 22.01.2024 г., където страните излагат допълнителни съображения и ангажират доказателства.

На настоящия етап на делото безспорно са установени и обявени с доклада по чл.146 от ГПК следните обстоятелства, за които между страните няма спор:

Ищещът ----- видно от приложеното за послужване гражданско дело № 402/2022 г. по описа на Районен съд Козлодуй. с влязло в законна сила на 11.07.2023 г. Решение № 204 от 07.09.2022 г., потвърдено с решение № 25 от 14.02.2023 г. по гр.д. № 475/2022 г. по описа на Окръжен съд Враца (въззивна инстанция) и недопуснато до касационно обжалване с определение № 2096 от 11.07.2023 г. по гр.д. № 1545/2023 г. по описа на ВКС, на основание чл.344, ал.1 т.2 от КТ е възстановена на предишната работа на длъжност медицинска сестра в Служба „Трудова медицина - МАЕ”, Управление „Администрация и контрол” в „АЕЦ Козлодуй” ЕАД, гр.Козлодуй след като на основание чл.344, ал.1 т.1 от КТ съдът е признал за незаконна и е отменил Заповед № НК-12/28.03.2022 г. на изпълнителния директор на „АЕЦ Козлодуй” ЕАД, с която ѝ е наложено дисциплинарно наказание „уволнение”. В мотивите на съдебните актове е обсъдено, че Служба „Трудова медицина” в „АЕЦ Козлодуй” ЕАД няма компетенции да извършва медицински дейности, тъй като тя е консултативен орган на работодателя създадена със Закон за здравословни и безопасни условия на труд и има предимно превантивни функции, като основните ѝ дейности са свързани с: оказване помощ на работодателите за създаване на организация за безопасност и здраве при работа; оценка на професионалните рискове и анализ на здравното състояние на работещите; предлагане на мерки за отстраняване и намаляване на установения риск; наблюдение на здравното състояние на работещите; обучение на работещи и длъжностни лица по правилата за опазване на здравето и безопасността при работа.

На 26.07.2023 г. (след възстановяването на на
работа от съда) между нея и работодателя „АЕЦ Козлодуй” ЕАД е сключено допълнително споразумение № 4415/26.07.2023 г., с което трудовото ѝ правоотношение е продължено с място на работа в „АЕЦ Козлодуй ЕАД, Управление „Администрация и контрол”, Служба „Трудова медицина”, Медицински аварийен екип на длъжност медицинска сестра и с работно място - регистратура СТМ (Служба „Трудова медицина”), с работно време от 08.00 часа до 16.00 часа.

На 27.07.2023 г. работодателя е издал обжалваната заповед № АД-2084/27.07.2023 г., с която считано от 27.07.2023 г. е наредено на Г Г
медицинска сестра в Медицински аварийен екип, Служба „Трудова медицина”, управление „Администрация и контрол” да премине на работа в гр.Козлодуй, управление „Администрация и контрол”, Служба „Трудова медицина”, група „Физиотерапия СОК”, без промяна на определеното място на работа, длъжността и размера на основната заплата. Наталия Станчева обжалва заповед № АД-2084/27.07.2023г., с която е преместена на друго работно място извън промишлената площадка на „АЕЦ Козлодуй” ЕАД и иска да бъде отменена като незаконосъобразна. Поддържа, че е издадена в нарушение на КТ и, че службата по трудова медицина не може да извършва медицински прегледи, и да издаде заключение за работа в среда с йонизиращо лъчение.

Ответника „АЕЦ Козлодуй” ЕАД в писмения отговор поддържа, че заповед № АД-2084/27.07.2023 г. е правилна и законосъобразна. Сочи, че е издадена, тъй като след възстановяване на Г Г
на работа от съда, тя не е могла да работи на площадката на АЕЦ. Поддържа, че при уволнението ѝ е било прекратено разрешението за работа от ДАНС. Освен това за допускане на работа на Г
на площадката на АЕЦ е необходимо експертно здравно заключение по чл.6, ал.2 от Наредба № 11 от 22 октомври 2018 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда с йонизиращи лъчения до стратегически обект, каквото тя няма. Поддържат, че Станчева отказва да се яви на медицински прегледи за наблюдение в службата по трудова медицина, за да ѝ бъде издадено такова заключение. В първото съдебно заседание на 22.01.2024 г. ответника представя писмо от 07.11.2023г. до Станчева, с която е уведомена, че следва да се яви в Служба „Трудова медицина” за провеждане на медицински прегледи за работа в среда с йонизиращи лъчения и писмо от 20.12.2023 г., с което я уведомява, че има разрешен достъп за работа от ДАНС, но за работа на площадката следва да се яви на медицински прегледи за работа в среда с йонизиращи лъчения в Служба „Трудова медицина” в „АЕЦ Козлодуй” ЕАД. Ответника поддържа, че Служба „Трудова медицина” в „АЕЦ Козлодуй” ЕАД има право да извършва медицински прегледи за работа в среда с йонизиращи лъчения, съгласно измененията в чл. 64, ал.3 от Закон за здравето приети с ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г..

По искане на ищеца съдът е приложил по делото преписка № 4067/2023 г. по описа на Районна прокуратура Враца. От материалите

съдържащи се в нея е видно, че с Констативен протокол № КД-03-300/19.12.2022 г. на Регионална здравна инспекция Враца при Министерство на здравеопазването от извършена проверка в „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД е било констатирано, че в Служба „Трудова медицина“ на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД се извършват медико-диагностични дейности по извънболнична медицинска помощ в нерегистрирано съгласно ЗЛЗ лечебно заведение за извънболнична помощ в нарушение на разпоредбите на ЗЛЗ. С Констативен протокол от извършена проверка № КП-121 от 13.02.2023 г. на изпълнителна агенция „Медицински надзор“ към Министерство на здравеопазването от извършена проверка е било констатирано, че Служба „Трудова медицина“ на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД извършва медицински дейности, които са извън обхвата на Наредба № 3 от 25 януари 2008г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина. Тези дейности влизат в обхвата на лечебните заведения и подлежат на регистрация, съгласно разпоредбите на ЗЛЗ. Със същия констативен протокол на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД са дадени задължителни предписания да предприеме необходимите действия за регистрация на медицинските дейности в съответствие с изискванията на чл.64, ал.3 от ЗЗ и чл.5, ал.2 от Наредба № 11 от 22 октомври 2018 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения в срок до 10.05.2023 г. Няма твърдения и доказателства тези задължителни предписания да са изпълнени.

2. ФАКТИ ОТНОСНО ОСПОРЕНИТЕ РАЗПОРЕДБИ:

Предмет на оспорване по настоящото искане е разпоредбата на чл. 16а от Закона за безопасно използване на ядрената енергия приета с § 88 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обнародван в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г., която гласи: „Чл. 16а. Ядрените централи осъществяват медицинско наблюдение на допускани до работа лица чрез наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно приложение № 3 към наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата. Медицинското осигуряване в ядрени централи в случаи на аварийни ситуации и/или инциденти се извършва от наети правоспособни лекари с придобита специалност и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата, което отговаря на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето.“ и разпоредбата на чл. 64, ал. 3 изречение второ от Закона за здравето приета с § 89 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обнародван в ДВ, бр.86 от 29.09.2023г., която гласи: „Медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи, се осъществява от наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно приложение № 3 към наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в структурно звено в централата.“

Двата текста на чл.16а ЗБИЯЕ и на чл.64, ал.3 от ЗЗ направени съответно с § 88 и § 89 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, са приети от Народното събрание въз основа на законопроект, внесен от МС в Регистратурата на Народното събрание на 13.04.2023 г. В първоначалния текст на законопроекта (достъпен в интернет на сайта на НС) не е направено предложение за приемането на тези два текста в ЗБИЯЕ и в ЗЗ. Законопроектът предвижда промени единствено в Закона за енергията от възобновяеми източници уреждащ обществените отношения, свързани с производството и потреблението на: електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници; биогаз и зелен водород; енергия от възобновяеми източници в транспорта, възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход и рециклирани горива в транспорта. Видно от мотивите към проекта, той е разработен от МС с цел транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници. Законопроекта е разгледан от комисиите в НС: Комисия по енергетика (водеща); Комисия по въпросите на Европейския съюз, Шенгенското пространство и Евроразоната (участваща); Комисия по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление (участваща); Комисия по околната среда и водите (участваща) и Комисия по земеделието, храните и горите. Гласуван е в пленарна зала на първо четене на 31.05.2023 г. В срока за предложения преди второ гласуване - 28.06.2023 г. не са внесени двата текста на § 88 и § 89. Двете предложения липсват и в проект на доклад за второ гласуване от 29.06.2023 г. на Комисия по енергетиката. Съдържат се в доклад за второ гласуване от 28.09.2023 г. на Комисия по енергетика, като: *„Предложение от нар. пр. Делян Добрев, направено по реда на чл. 80, ал. 7, т. 2 от ПОДНС:*

§ ... В Закона за безопасно използване на ядрената се създава чл. 16а: „чл. 16а. Ядрените централи осъществяват медицинско наблюдение на допускани до работа лица чрез наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно Приложение № 3 към Наредбата по чл.65, ал.1, т.4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата. Медицинското осигуряване в ядрени централи в случаи на аварийни ситуации и/или инциденти се извършва от наети правоспособни лекари с придобита специалност и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата, което отговаря на изискванията, посочени в наредбата по чл.65, ал.1, т.1 от Закона за здравето.“

§ ... В Закона за здравето в чл. 64, ал. 3 се създава изречение второ: „Медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи се осъществява от наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно Приложение № 3 към Наредбата по чл.65, ал.1, т.4

от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в структурно звено в централата“.

Комисията подкрепя предложението.

Комисията предлага да се създадат § 88 и § 89:

§ 88. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 11 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 67 от 2008 г., бр. 42 и 74 от 2009 г., бр. 80, 87, 88 и 97 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 38 и 82 от 2012 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 58, 99, 102 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2020 г. и бр. 102 от 2022 г.) се създава чл. 16а: „Чл. 16а. Ядрените централи осъществяват медицинско наблюдение на допускани до работа лица чрез наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно Приложение № 3 към Наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата. Медицинското осигуряване в ядрени централи в случаи на аварийни ситуации и/или инциденти се извършва от наети правоспособни лекари с придобита специалност и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата, което отговаря на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето.“

§ 89. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 80, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 53, 59, 82 и 95 от 2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г., бр. 15, 30, 66, 68, 99, 104 и 106 от 2013 г., бр. 1, 98 и 107 от 2014 г., бр. 9, 72, 80 и 102 от 2015 г., бр. 17, 27, 98 и 103 от 2016 г., бр. 58, 85 и 102 от 2017 г., бр. 18, 77, 91, 98 и 102 от 2018 г., бр. 24, 58, 99 и 101 от 2019 г., бр. 23, 28, 34, 44, 67, 103, 105 и 110 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г. и бр. 8, 17, 18, 32, 41, 58, 62 изм. с Решение № 14 от 17.11.2022 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 94 от 2022 г., бр. 102, бр. 104 от 30.12.2022 г., бр. 8, бр. 66 и 80 от 1.08.2023 г.) в чл. 64, ал. 3 се създава изречение второ: „Медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи се осъществява от наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно Приложение № 3 към Наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в структурно звено в централата.“. Предложението не е съпътствано от мотиви и не е обсъдено в други комисии на НС.

В пленарното заседание на 29.09.2023 г. предложението за приемането на § 88 и § 89 на Закона за енергията от възобновяеми източници, с които в Закона за безопасно използване на ядрената енергия се създава чл. 16а и в Закона за здравето в чл. 64, ал. 3 се създава изречение второ, е разгледано при второто гласуване на законопроекта в пленарна зала и е прието без обсъждане.

3. ОТ ПРАВНА СТРАНА:

3.1. Допустимост на искането:

За да бъде допустимо настоящото искане по делото, висящо пред съда, следва да се прилага закон, който според съдебния състав е противоконституционен - арг. от чл. 150, ал. 2 от Конституцията и да е възможно решението на Конституционния съд да засегне изхода на делото, т.е. да е възможно да се провери конституционносъобразността на оспорения акт по арг. от чл. 149, ал. 1 т. 2 от Конституцията.

Съгласно чл.150, ал.2 от Конституцията (ред. обн. в ДВ, бр. 106/22.12.2023 г., в сила от 26.12.2023 г.) всеки съд може да сезира „Конституционния съд с искане за установяване на несъответствие между закон, приложим по конкретното дело, и Конституцията“.

В случая съдът е сезиран с иск за отмяна като незаконосъобразна заповед на работодателя, с която на ищеца служител е променено мястото на работа и е изведена от площадката на ядрената централа АЕЦ Козлодуй. Защитните доводи на работодателя за издаване на оспорената заповед са, че служителя след покана с две писма не се е явила в службата по трудова медицина, за да й бъдат извършени медицински наблюдения въз основа на които да й бъде издадено експертно здравно заключение за годност за работа в среда с йонизиращи лъчения.

Съгласно чл. 6, ал.1 от Наредба № 11 от 22 октомври 2018 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда с йонизиращи лъчения, издадена от министъра на здравеопазването, медицинското наблюдение на лицата, които работят в среда на йонизиращи лъчения, приключва със заключение, с което се определя медицинската пригодност на лицето да изпълнява конкретни професионални задължения в среда на йонизиращи лъчения, което може да бъде: годен; годен при определени условия; непригоден. Съгласно ал.2 заключението по ал. 1 се издава от лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена", работещ в НЦРРЗ или в лечебно заведение по чл. 5, ал. 2, по образец съгласно приложение № 1.

С цитираните по-горе Констативен протокол № КД-03-300/19.12.2022 г. на Регионална здравна инспекция Враца при МЗ е констатирано, че в СТМ на атомната централа се извършват медико-диагностични дейности по извънболнична медицинска помощ в нерегистрирано съгласно ЗЛЗ лечебно заведение за извънболнична помощ в нарушение на разпоредбите на ЗЛЗ. Така и с Констативен протокол от извършена проверка № КП-121 от 13.02.2023 г. на изпълнителна агенция „Медицински надзор” към МЗ е констатирано, че СТМ в атомната централа извършва медицински дейности, които са извън обхвата на Наредба № 3 от 25 януари 2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина, които дейности влизат в обхвата на лечебните заведения и подлежат на регистрация, съгласно разпоредбите на ЗЛЗ. На работодателя са били дадени задължителни предписания да предприеме необходимите

действия за регистрация на медицинските дейности в съответствие с изискванията на чл.64, ал.3 от ЗЗ, като няма твърдения нито доказателства тези предписания да са изпълнени. Напротив, с § 88 от ЗИДЗЕВИ, обн. в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г., в ЗБИЯЕ се създава чл. 16а, който гласи: „Ядрените централи осъществяват медицинско наблюдение на допускани до работа лица чрез наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно приложение № 3 към наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата. Медицинското осигуряване в ядрени централи в случай на аварийни ситуации и/или инциденти се извършва от наети правоспособни лекари с придобита специалност и медицински специалисти, организирани в собствено структурно звено в централата, което отговаря на изискванията, посочени в наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето.“, а с § 89 от ЗИДЗЕВИ, обн. в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. в ЗЗ в чл. 64, ал. 3 се създава изречение второ, който гласи: „Медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи, се осъществява от наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно приложение № 3 към наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в структурно звено в централата.“. Двете норми влизат в сила от деня на обнародването в държавен вестник, съгласно § 90 от ЗИДЗЕВИ, обн. в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. и уреждат възможността „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД (единствената ядрена централа в Република България) вече да може да осъществява медицински дейности като извършва медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа, от наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно приложение № 3 към наредбата по чл.65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и медицински специалисти, организирани в структурно звено в централата.

Така при решаване на спора съдът следва да даде отговор на въпроса за законосъобразността на заповедта на работодателя да промени мястото на работа на служителя като я изведе от площадката на ядрената централа съобразявайки отказа на същия служител да се яви на медицински прегледи и да му бъде извършено медицинското наблюдение и издадено заключение за медицинската пригодност да изпълнява конкретни професионални задължения в среда на йонизиращи лъчения от СТМ при работодателя. Съдът следва да съобрази писмените доказателства - констативните протоколи имащи задължителна обвързваща съда доказателствена сила като официални документи за констатациите на надлежни медицински органи, че СТМ на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД извършва медицински дейности, които са извън обхвата на компетенциите ѝ, които дейности се явяват медицински такива и влизат в обхвата на лечебните заведения, и подлежат на регистрация, съгласно разпоредбите на ЗЛЗ. Съдът следва още да съобрази и изложи мотиви и във връзка със защитните доводи на ответника, че считано от 29.09.2023 г. със създаването на изречение второ в чл.64, ал.3 от ЗЗ с § 89 от ЗИДЗЕВИ, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г., работодателя като

ядрена централа вече има право чрез свое структурно звено с наети правоспособни лекари да осъществява медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа. Или съда при решаване на делото следва да отговори на въпроса дали звеното СТМ в „АЕЦ Козлодуй” ЕАД след приемането на двата текста на § 88 и § 89 от ЗИДЗЕВИ, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г., може да извършва медицинското наблюдение на ищеца и да ѝ издаде заключение за допускането ѝ на работа на площадката на АЕЦ, съответно може ли ищеца да се позовава и да черпи права от свой правомерен или неправомерен отказ да се яви на тези прегледи, от което ще следва и извода на съда за законосъобразността на заповедта за промяна на мястото работа на ищеца Наталия Станчева.

Това означава, че настоящият съд следва да приложи по делото закон - разпоредбите на чл.16а от ЗБИЯЕ приет с § 88 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023г. и на чл.64, ал.3 изречение второ от ЗЗ приет с § 89 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023г., който смята за противоконституционни, и следва да сезира Конституционния съд за това по реда на чл. 150, ал. 2 от Конституцията..

3.2. АРГУМЕНТИ ЗА ОСНОВАТЕЛНОСТ НА ИСКАНЕТО:

3.2.1. Нарушение на чл. 88, ал. 1 от Конституцията вр. чл. 80 и чл. 81 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

Съгласно посочената разпоредба на Конституцията законите се приемат от Народното събрание на две гласувания. Народното събрание организира и осъществява дейността си въз основа на Конституцията и съгласно Правилник за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС).

Разпоредбата на чл.80 от ПОДНС, гласи:

(1) Народните представители могат да правят писмени предложения за изменения и допълнения в приетия на първо гласуване законопроект или изработения общ законопроект съгласно чл. 78, ал. 2 в 7-дневен срок от приемането му, съответно от съобщаването му на народните представители, които се аргументират. Предложенията се правят по реда на чл. 71, ал. 1, т. 1. Предложения, които излизат извън предметния обхват на приетия на първо гласуване законопроект, не се разглеждат и гласуват по същество. Комисията се произнася за недопустимост с решение. Предложенията се отправят чрез председателя на Народното събрание до председателя на водещата комисия и се вписват в публичен регистър на Народното събрание. По изключение Народното събрание може да реши този срок да бъде удължен най-много с три седмици или намален, но не по-кратък от три дни.

(2) Предложенията по ал. 1 не може да се отнасят до законодателни актове, различни от тези, чието изменение или допълнение е предложено с внесеня законопроект, с изключение на такива, които се отнасят до редакционни или правно-технически поправки. За допустимостта комисията се произнася с решение.

...

(7) В 14-дневен срок от приемането на законопроекта от водещата комисия тя внася в Народното събрание доклад, който съдържа:

1. направените в срока по ал. 1 писмени предложения на народни представители и становището на комисията по тях;

2. предложенията на комисията по обсъждания законопроект, включително когато тя приеме такива по повод предложение на някои от нейните членове, направено по време на заседанията; предложенията на народните представители, с изключение на тези, които се отнасят до редакционни или правно-технически поправки, се аргументират.

Съгласно разпоредбата на чл. 81, ал. 2 от ПОДНС при второто гласуване се обсъждат само предложения на народни представители, постъпили по реда на чл. 80, както и предложения на водещата комисия, включени в доклада ѝ. Допустими са и редакционни или правно-технически поправки. Предложенията, които противоречат на принципите и обхвата на приетия на първо гласуване законопроект, не се обсъждат и гласуват по решение на Народното събрание.

В случая приемането на чл.16а в ЗБИЯЕ направено с § 88 от ЗИДЗЕВИ. обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023г. и допълнението на чл.64, ал.3 от ЗЗ направено с § 89 от ЗИДЗЕВИ, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023г. са гласувани само веднъж в пленарна зала, с което е нарушен чл. 88, ал. 1 от Конституцията. Двете предложения (общо) са направени по реда на чл.80, ал.7 т.2 от ПОДНС по предложение на народния представител Делян Добрев, който е и председател на комисията по енергетика и са обективирани в доклад за второ гласуване от 28.09.2023 г. на същата комисия. Видно е, че в нарушение на чл.80, ал. 7 т.2 от правилника предложението не е аргументирано, като очевидно не се отнася до редакционни или правно-технически поправки в първоначалния законопроект. Напротив, предложението е за създаване на чл. 16а в ЗБИЯЕ и за създаване на изречение второ в чл.64, ал.3 от ЗЗ направено между двете четения на законопроект, който е приет на първо гласуване по принцип за транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и предвижда промени единствено в Закона за енергията от възобновяеми източници уреждащ обществените отношения, свързани с производството и потреблението на: електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници; биогаз и зелен водород; енергия от възобновяеми източници в транспорта, възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход и рециклирани горива в транспорта.

В практиката си Конституционният съд приема, че между двете гласувания на един законопроект може да се правят предложения за изменение на неговите разпоредби, но те следва да бъдат съобразени с приетите на първо четене общи принципи и обхват на законопроекта - Решение № 9/07.12.2023 г. по конст. дело № 4/2023 г. Правото да се правят предложения между двете четения е ограничено само в две посоки: вносителят на законопроекта няма право да прави предложения върху своя собствен законопроект *и не могат да се обсъждат и гласуват предложенията, които противоречат на принципите и обхвата на приетия на първо гласуване законопроект.*

В случая приетите изменения само с едно гласуване в пленарната зала нямат никаква връзка с предложенията по внесения първоначално законопроект, който се отнася до материята на използването на енергията от възобновяеми източници, а засягат въпросите за създаването в ядрени централи на структурно звено, чрез което работодател - ядрени централи може чрез свое структурно звено да извършва медицински дейности попадащи в предмета и обхвата на Закона за лечебните заведения.

Действително, съгласно Решение № 10/13.09.2012 г. по конст. дело № 15/2011 г. Народното събрание има право на известна преценка дали дадено правило е съобразено или не с обхвата на законопроекта, внесен на първо четене. *Флагрантно нарушение на този принцип с приемане на правила от напълно различна правна уредба, както е направено в случая, обаче пряко противоречи на чл. 88, ал. 1 от Конституцията и представлява недопускане на никакъв публичен дебат по предложения, които засягат основни права на гражданите като правото на труд и правото на здравеопазване.*

Конституционно недопустимо е народен представител в Народното събрание да злоупотребява с възможността, предоставена от чл. 80, ал. 7 т.2 вр. ал.1 от ПОДНС да прави предложения, които излизат извън предметния обхват на приетия на първо гласуване законопроект без да е аргументирано.

Конституционно недопустимо е и водещата комисия по законопроекта в нарушение на ПОДНС да разгледа и гласува по същество предложение, което излиза извън предметния обхват на приетия на първо гласуване законопроект, вместо да се произнесе за неговата недопустимост с решение.

Конституционно недопустимо е и в нарушение на чл. 81, ал. 2 от ПОДНС при второто гласуване депутатите в Народното събрание без да обсъждат да приемат предложение, постъпило по реда на чл. 80, както и предложения на водещата комисия, включени в доклада ѝ, които противоречат на принципите и обхвата на приетия на първо гласуване законопроект, тъй като изрично са записали в ПОДНС, че такива предложения не се обсъждат и гласуват по решение на Народното събрание - чл. 81, ал. 2 от правилника.

3.2.2. Нарушение чл. 4, ал. 1 от Конституцията относно принципа на правовата държава:

Съгласно чл. 1а от ЗНА нормативният акт съдържа общи правила за поведение, които се прилагат към индивидуално неопределен кръг субекти, има нееднократно действие и се издава или приема от компетентен държавен орган.

В случая приемането на чл.16а в ЗБИЯЕ направено с § 88 от ЗИДЗЕВИ, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. и приемането на изречение второ на чл.64, ал.3 от 33 направено с § 89 от ЗИДЗЕВИ, обн. ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. уреждат частен въпрос на „АЕЦ Козлодуй” ЕАД (единствената ядрена централа), за който надлежни медицински органи са установили, че като работодател в нарушение на ЗЛЗ извършва медицински дейности и изрично са предписали да отпочне процедура за регистрация на лечебно заведение по съответния законов ред. **Такава законова възможност не е предоставена на други работодатели в Република България.**

Съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗНА изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност. В случая е налице пълно погазване на тези принципи, доколкото към предложението на народния представител Делян Добрев липсват аргументи за причините, които налагат приемането и за целите, които се поставят. Особено съществено е нарушен принципа на откритост, предвид начина на внасяне на предложението, липсата на становище от Комисията по здравеопазване, липсата на аргументи, липсата на оценка и липсата на обсъждане в пленарната зала.

Този начин на приемане на закони по мнение на съда засяга правната сигурност и нарушава принципа на правовата държава уреден в чл.4, ал.1 от Конституцията.

Разпоредбите на чл.16а от ЗБИЯЕ и на изречение второ на чл. 64, ал.3 от 33 противоречат на принципа на правовата държава и защото са неясни, и не само създават предпоставки за противоречиво правоприлагане, а и дават възможност да се запълва с различно съдържание сега или в бъдеще, тъй като е уредено да се осъществява медицинско наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи без да е ясен кръга на т.нар. „допускани до работа”.

Правилото на чл. 4, ал.1 от Конституцията е основно начало на конституционния ред и може да се спази само ако съдържащите се в нормативните актове разпоредби са ясни, точни и непротиворечиви, защото в противен случай те не биха могли да регулират основните обществени отношения - в този смисъл вж. Решение № 9 от 1994 г. по к. д. № 11 от 1994 г.; Решение № 5 от 2002 г. по к. д. № 5 от 2002 г.; Решение № 4 от 2010 г. по к. д. № 1 от 2010 г.; Решение № 8 от 2012 г. по к. д. № 16 от 2011 г..

Освен това държавата, не може да създава привилегии на конкретен работодател - единствената ядрена централа относно извършване в свое структурно звено чрез наети медицински специалисти на медицински

дейности по отношение работници и служители извън законово регламентираните лечебни заведения, с което поставя ядрената централа в по-благоприятно положение в сравнение с останалите работодатели.

3.2.3. Нарушение на чл. 16, на чл. 48, ал. 1 и на чл. 52, ал. 5 от Конституцията.

Приемането на право работодател ядрена централа чрез свое структурно звено, чрез наети лекари организирани в собствено структурно звено в централата да извършва медицински дейности чрез медицинско наблюдение на допускани до работа лица, съгласно чл.16а от ЗБИЯЕ и на чл.64, ал.3 изр.2 от ЗЗ противоречи на чл. 16 от Конституцията, съгласно който законът защитава и гарантира труда, както и на чл. 48, ал. 1 от Конституцията, който пък посочва, че гражданите имат право на труд, а държавата се грижи за създаването на условия за осъществяването на това право, както и на чл. 52, ал. 5 от Конституцията, който посочва, че държавата осъществява контрол върху всички здравни заведения.

Съдът изложи по-горе, че съгласно чл. 6, ал.1 от Наредба № 11 от 22 октомври 2018 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда с йонизиращи лъчения, медицинското наблюдение на лицата, които работят в среда на йонизиращи лъчения, приключва със заключение, с което се определя медицинската пригодност на лицето да изпълнява конкретни професионални задължения в среда на йонизиращи лъчения, което може да бъде: годен; годен при определени условия; непригоден. Съгласно ал.2 заключението по ал. 1 се издава от лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена", работещ в НЦРРЗ или в лечебно заведение по чл. 5, ал. 2, по образец съгласно приложение № 1.

С приетите два текста на чл.16а от ЗБИЯЕ и на чл.64, ал.3, изр. 2-ро на ЗЗ се дава право само на работодателя - ядрена централа чрез наети лекари в свое звено да извършва медицински дейности чрез медицинско наблюдение и да издава заключение, за медицинската пригодност на работници и служители да работят в ядрената централа. Така работодателя - ядрена централа АЕЦ Козлодуй чрез даденото му право (да извършва медицински прегледи, въз основа на които да издава заключения за медицинска пригодност за работа) значително надхвърля работодателската власт и е предпоставка да бъде упражнено неконтролирано от държавата влияние върху работещите, а също и възможност работодателя да осъществява различни форми на натиск, с което пряко се нарушава правото на труд на гражданите защитено и гарантирано от държавата съгласно чл. 16 и чл. 48, ал. 1 от Конституцията.

Освен това с приетите два текста на чл.16а от ЗБИЯЕ и на чл.64, ал.3, изр. 2-ро на ЗЗ даващи право на работодателя - ядрена централа чрез наети лекари в свое звено да извършва медицински дейности се нарушава и разпоредбата на чл.52, ал.5 от Конституцията, съгласно която държавата осъществява контрол върху всички здравни заведения, като гаранция за правото на здравеопазване, тъй като дава право лечебни дейности да се

извършват извън изрично уредените в ЗЛЗ и в ЗЗ заведения. Така на практика държавата не може по отношение звеното в ядрената централа, където се осъществяват медицински дейности да има никакъв контрол, доколкото за звеното в ядрената централа не се прилагат медицинските стандарти за качество на оказваната медицинска помощ, нито се осигурява защита на правата на пациента изискванията съгласно чл.6 от ЗЛЗ.

Предвид изложените обстоятелства,

МОЛЯ КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД да приеме и разгледа искането на съда и като го намери за основателно да обяви за противоконституционни разпоредбата на чл. 16а от Закон за безопасно използване на ядрената енергия създадена с § 88 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обнародван в ДВ, бр.86 от 29.09.2023 г. и разпоредбата на чл. 64, ал. 3 изречение второ от Закон за здравето създадена с § 89 от Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници, обнародван в ДВ, бр.86 от 29.09.2023г..

Съгласно изискванията на чл. 17, ал. 1 ЗКС и на чл. 18, ал.5 ПОДКС към искането прилагам: заверен препис от исквата молба за образуване на гражданско дело № 1102/2023 г. на Районен съд Козлодуй, 2-ри състав; отговор на исквата молба на ответника вх. № 9622 от 28.12.2023 г.; протокол от съдебно заседание на 22.01.2024 г. по ГД № 1102/2023г. на КРС; молба по чл.150, ал.2 от Конституцията на ищеца ; влязло в законна сила решение по ГД № 402/2022г. на КРС; Констативен протокол № КД-03-300/19.12.2022 г. на Регионална здравна инспекция Враца при Министерство на здравеопазването и Констативен протокол от извършена проверка № КП-121 от 13.02.2023 г. на изпълнителна агенция „Медицински надзор” към Министерство на здравеопазването.

29.02.2024 г.

С уважение
Съдия Априета Добрева

